

Lekcja

Temat: Władze polskie na uchodźstwie

1. Okoliczności powstania polskiego rządu na emigracji
  - a. Internowanie władz polskich w Rumunii po klęsce w kampanii wrześniowej
  - b. Dążenie do zachowania ciągłości władzy pomimo braku państwa polskiego
2. Utworzenie rządu polskiego na emigracji
  - a. Wyznaczenie przez internowanego prezydenta Mościckiego swojego następcy - Władysława Raczkiewicza (30 IX 1939)
  - b. Powołanie na premiera rządu gen. Władysława Sikorskiego (30 IX 1939)
  - c. Gen. Sikorski Naczelnym Wodzem Polskich Sił Zbrojnych (listopad 1939)
  - d. Rada Narodowa Rzeczypospolitej Polskiej z Ignacym Paderewskim na czele jako organ doradczy i namiastka parlamentu (władzy ustawodawczej)
  - e. Siedziby rządu:
    - Angers we Francji
    - Londyn -po klęsce Francji
  - f. Znaczenie utworzenia polskiego rządu na uchodźstwie
    - Zachowanie ciągłości legalnej władzy polskiej i możliwość uczestnictwa w polityce międzynarodowej (uznanie rządu przez Francję i Wielką Brytanię i inne państwa)
3. Stosunki polsko – sowieckie i układ Sikorski – Majski
  - a. Od 17 września 1939 – stan nieformalnej wojny z ZSRR
  - b. Po ataku III Rzeszy na ZSRR, Sowietci stali naturalnymi sojusznikami koalicji antyhitlerowskiej
  - c. 30 lipca 1941 – podpisanie pod naciskiem Brytyjczyków układu z rządem sowieckim (układ Sikorski – Majski)
4. Postanowienia układu Sikorski – Majski
  - a. Nawiązanie stosunków dyplomatycznych Sowietami
  - b. Wzajemna pomoc w walce z Niemcami
  - c. Utworzenie armii polskiej złożonej z Polaków przebywających w ZSRR
  - d. Anulowanie paktu Ribbentrop – Mołotow w sprawie polskiej
  - e. „amnestia” dla Polaków przebywających w więzieniach i łagrach sowieckich
  - f. Pominięcie sprawy przywrócenia wschodniej granicy Polski sprzed wojny spowodowały kontrowersje wokół układu i przejściowy kryzys w rządzie Sikorskiego zażegnany interwencją Churchilla
5. Armia Polska w ZSRS i okoliczności jej wyprowadzenia na Środkowy Wschód (Irak, Iran)
  - a. 14 VIII 1941 r. – podpisanie umowy dotyczącej formowania oddziałów polskich w ZSRS
  - b. Gen. Władysław Anders – dowódca
  - c. Przyczyny niechęci Stalina do formowanego wojska polskiego
    - Różnice ideologiczne między Sowietami, a rządem polskim
    - Brak zwierzchności politycznej Stalina nad wojskiem polskim na terenie ZSRS
  - d. Utrudnienia sowieckie w formowaniu się wojska polskiego
    - Trudności z docieraniem Polaków do miejsc formowania się oddziałów
    - Trudności z zaopatrzeniem, dostawami broni i wyszkoleniem
    - Problem braku oficerów polskich, którzy dostali się do niewoli sowieckiej po kampanii wrześniowej
    - Próby wysyłania żołnierzy polskich na front bez odpowiedniego wyposażenia i wyszkolenia
  - e. Okoliczności wyprowadzenie armii polskiej z ZSRR
    - Nieporozumienia polsko – sowieckie dotyczące tworzenia polskich jednostek wojskowych
    - Propozycja Churchilla obsadzenia polskimi żołnierzami brytyjskich terenów w Iraku i Iranie (ropa naftowa)
    - Zgoda Stalina i ewakuacja armii Andersa na Środkowy Wschód do końca sierpnia 1942 r.

6. Okoliczności zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z rządem Sikorskiego
  - a. 1942 r. - odkrycie przez Niemców masowych grobów polskich oficerów zamordowanych w Katyniu przez NKWD i ogłoszenie tej informacji 13 IV 1943 r.
  - b. Dementowanie tych informacji przez Rosjan i próba obarczenia zbrodnią Niemców
  - c. Polski rząd emigracyjny zwrócił się do Międzynarodowego Czerwonego Krzyża o zbadanie grobów
  - d. Zerwanie przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z rządem emigracyjnym – 25 IV 1943 r.
7. Śmierć generała Sikorskiego
  - a. gen. Władysław Sikorski zginął w wyniku katastrofy lotniczej w Gibraltarze 4 VII 1943 r.
  - b. zmiany w polskich władzach emigracyjnych po śmierci gen. Sikorskiego
    - nowym premierem został Stanisław Mikołajczyk (Stronnictwo Ludowe)
    - nowym Naczelnym Wodzem został gen. Kazimierz Sosnkowski
8. Polskie władze komunistyczne w ZSRS
  - a. Utworzenie w Rosji na rozkaz Stalina grupy inicjatywnej złożonej z polskich komunistów, którzy mieli przygotować się do przejęcia władzy w Polsce
  - b. 1942 r. – przybycie grupy inicjatywnej do Polski i stworzenie z miejscowymi komunistami Polskiej Partii Robotniczej
  - c. Marzec 1943 r. – założenie w Rosji Związku Patriotów Polskich, którego zadaniem było formowanie wojska polskiego u boku Armii Czerwonej (Wanda Wasilewska, płk Zygmunt Berling)